

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce **P. Č.**, proti žalované **České advokátní komoře,** se sídlem Praha 1, Národní 16, proti rozhodnutím žalované ze dne 6. 9. 2010, č. j. 2313/10, ze dne 2. 10. 2010, č. j. 2478/10, ze dne 9. 3. 2011, č. j. 651/2011, ze dne 2. 5. 2011, č. j. 1169/11, ze dne 15. 6. 2011, č. j. 1590/11 a ze dne 14. 7. 2011, č. j. 1907/11, v řízení o kasačních stížnostech žalobce proti usnesením Městského soudu v Praze ze dne 2. 10. 2013, č. j. 6 A 263/2011 – 26, č. j. 6 A 228/2010 – 44, č. j. 6 A 72/2011 – 35 a č. j. 6 A 120/2010 – 36,

takto:

I. Kasační stížnosti se zamítají.

II. Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech.

Odůvodnění:

Nejvyšší správní soud obdržel ve shora označené věci dne 1. 11. 2013 kasační stížnosti žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti shora uvedeným rozhodnutím Městského soudu v Praze, jimiž bylo stěžovateli odňato přiznané osvobození od soudních poplatků se zpětnou účinností, a to v řízeních o žalobách proti v záhlaví uvedeným rozhodnutím žalované. Usnesením ze dne 19. 11. 2013, č. j. 2 As 89/2013 – 7, Nejvyšší správní soud spojil řízení o těchto kasačních stížnostech ke společnému projednání.

V těchto věcech se stěžovatel domáhal zrušení pěti rozhodnutí žalované, kterými mu byli podle § 18 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, určeni advokáti k poskytnutí právní služby a jednoho rozhodnutí, jímž nebylo vyhověno jeho žádosti o zrušení určeného advokáta. Městský soud postupoval ve všech věcech identicky, když stěžovatele vyzval k zaplacení soudních poplatků za podané žaloby, stěžovatel v reakci na tyto výzvy požádal

o osvobození od soudních poplatků, načež městský soud usneseními ze dne 24. 1. 2011, č. j. 6 A 2228/2010 – 12, ze dne 2. 5. 2011, č. j 6 A 120/2011 - 9, ze dne 17. 6. 2011, č. j. 6 A 72/2010 – 11 a ze dne 10. 11. 2011, č. j. 6 A 263/2011 – 14, stěžovateli požadované osvobození od soudních poplatků s ohledem na jeho majetkové poměry přiznal.

Následně však Městský soud v Praze v záhlaví citovanými usneseními ze dne 2. 10. 2013 osvobození od soudních poplatků stěžovateli odňal. V odůvodnění těchto rozhodnutí městský soud shodně uvedl, že osvobození od soudních poplatků bylo stěžovateli přiznáno jen proto, že soud v době rozhodování o osvobození stěžovatele od soudních poplatků neměl znalost o jeho „*kverulatorní činnosti.*“ „*Městský soud v Praze eviduje k dnešnímu dni u žalobce 370 žalob (z toho 112 nevyřízených), které v naprosté většině napadají rozhodnutí České advokátní komory, případně její nečinnost nebo nezákonný zásah, kterého se Komora podle žalob vůči žalobci dopustila.*“ Jejich charakter je přitom podle názoru městského soudu samoúčelný, stěžovateli nejde o vyřešení sporu, ale o spor samotný, přičemž zneužívá toho, že je osvobozen od soudních poplatků. Městský soud rovněž konstatoval, že stěžovatel zahájil proti žalované řadu sporů, jejichž scénář je stále stejný, stěžovatel má podle mínění městského soudu úmysl trvale a bezplatně využívat služeb advokátů, aniž by byl ochoten respektovat právní rámec poskytování advokátních služeb. Městský soud uzavřel s poukazem na několik rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, jimiž byly zamítnuty kasační stížnosti stěžovatele směřující proti usnesením, kterým nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků, že považuje za nesprávné, aby stěžovatel i nadále čerpal dobrodiní osvobození od soudních poplatků i ve věcech dříve zahájených.

Stěžovatel napadl uvedená usnesení městského soudu kasačními stížnostmi, přičemž se domáhá jejich kasace. Své nesouhlasné stanovisko stěžovatel směřuje jak vůči postupu, tak i závěrům městského soudu. Pokud mu městský soud nejprve přiznal osvobození od soudních poplatků a poté je odňal, ačkoli shledal, že je nemajetný, jedná se podle názoru stěžovatele o „*svévolnou revizi*“ vydaného soudního aktu, „*která není ničím jiným než ústavně nekonformní pomstou soudu.*“ Odnětí osvobození od soudních poplatků je navíc podle stěžovatele nezákonné a svévolné, protože jeho důvodem je povaha sporů, jež stěžovatel vede, nikoli zákonem vymezené předpoklady. Stěžovatel dále tvrdí, že postup městského soudu mu prakticky znemožňuje domáhat se soudní ochrany před činností žalované, odnětí osvobození od soudních poplatků považuje za „*kvazi-pořádkovou pokutu*“. V závěru stěžovatel vyjadřuje nesouhlas s celkovým přístupem městského soudu k jím vedeným řízením, když jej označuje za „*absurdní*, *zaujatý a svévolný*“ a důvody, na nichž spočívá, za „*lživé*“ a „*smýšlené*“, což vyhrocuje tvrzením, že „*osočuje-li MěS v Praze navrhovatele z blbosti ve všech procesech, ač si to soud nesmí dovolit, i kdyby to byla pravda i jen z 5 %, což není, tak i navrhovatel smí vylíčit také stupidní konání šestého senátu.*“

Stěžovatel v kasační stížnosti nepodřadil své námitky zákonným kasačním důvodům ve smyslu § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), z textu podání lze dovodit, že namítá nezákonnost a nepřezkoumatelnost usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

V rámci přezkumu naplnění podmínek řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud v tomto případě netrval, s ohledem na specifický charakter napadených usnesení

městského soudu, na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnosti ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Opačný postup by totiž znamenal jen další řetězení téhož problému a nebyl by v souladu se zásadou hospodárnosti řízení (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publ. pod č. 486/2005 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, rozhodnutí NSS dostupná na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud v této souvislosti podotýká, že nerozhodoval o žádosti ze dne 12. 12. 2013, v níž stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků, neboť takové rozhodnutí by bylo vzhledem k právě uvedenému nadbytečné.

Kasační stížnosti jsou tak podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustné, byť nebyl zaplacen soudní poplatek a stěžovatel není zastoupen advokátem. Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal kasační stížnosti v mezích jejich rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že nejsou důvodné.

S námitkou stěžovatele ohledně nezákonnosti napadených usnesení městského soudu, jimiž mu bylo odňato dříve přiznané osvobození od soudních poplatků, se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. výslovně připouští možnost odnětí osvobození od soudních poplatků se zpětnou účinností. Pokud se tedy městský soud rozhodl aplikovat toto ustanovení, jeho postup ústící do vydání předmětného usnesení nelze hodnotit jako „*svévolnou revizi*," jak namítá stěžovatel.

Problematikou odnětí osvobození od soudních poplatků, a to i ve stěžovatelově případě, se Nejvyšší správní soud v minulosti již opakovaně zabýval (srov. např. rozsudek ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 – 91, či usnesení ze dne 18. 12. 2012, č. j. 7 As 103/2012 – 20, nebo usnesení ze dne 7. 5. 2013, č. j. 4 As 61/2013 – 11). Z ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s., z něhož je zřejmé, že zpětné odnětí již přiznaného osvobození od soudních poplatků spojuje zákon se skutečností, že se ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození od soudních poplatků neodůvodňovaly, Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dovodil, že v takovém hodnocení není otázka nedostatku prostředků na straně žadatele jediným kriteriem. „*Součástí posouzení poměrů účastníka je rovněž úvaha, zda žadatel neuplatňuje svá práva svévolně či šikanózním způsobem.* (...) *Uplatňuje-li stěžovatel svá práva zjevně šikanózním způsobem, svévolně a účelově, soudí se nikoli pro nalezení meritorního řešení svého sporu, ale pro samotné vedení sporu, nelze mu přiznat osvobození od soudních poplatků ani s ohledem na jeho sociální poměry.*" (srov. cit. usnesení č. j. 4 As 61/2013 – 11).

Nejvyšší správní soud, shodně s městským soudem, i v nyní posuzovaných případech dospěl k závěru, že stěžovatelův postup v předmětném sporu naplňuje znaky šikanózního, svévolného a účelového výkonu práva. O tomto závěru svědčí nejen specifická procesní aktivita stěžovatele, která zřetelně není vedena snahou nalézt řešení původních sporů, jejichž samotná podstata tak zůstává výrazně upozaděna, ale i extrémně vysoký počet sporů, které stěžovatel vede a které jsou v mnoha případech skutkově a právně prakticky totožné. Jak Nejvyšší správní soud již konstatoval např. v usnesení ze dne 20. 9. 2012, č. j. 7 As 103/2012 – 12, „*pokud má stěžovatel objektivním právem přiznanou procesní možnost vést určité spory, je jeho právem je skutečně vést. Institut osvobození od soudních poplatků však není určen k tomu, aby umožnil nemajetným osobám vést jakékoli*

spory podle jejich libosti, ale primárně k ochraně přístupu nemajetných osob k soudu ve věcech, které se nějakým způsobem dotýkají jejich životní sféry. Pakliže se tedy stěžovatel rozhodl vést i spory, které se této jeho životní sféry nedotýkají, nemůže mu v tom být nijak bráněno, je však na místě, aby tak stěžovatel činil s vědomím, že každý spor s sebou nevyhnutelně nese i své náklady." Pokud stěžovatel nesouhlasí s termínem „*vede řízení*", které má za „*iracionální*", Nejvyšší správní soud považuje za nezbytné stěžovateli připomenout, že je to právě on jako osoba navrhovatele, kdo uplatňuje a disponuje jednotlivými procesními návrhy a prostřednictvím nich tedy určuje, zda vůbec bude řízení zahájeno, příp. jakým směrem se jím zahájené řízení bude ubírat.

Usnesení městského soudu proto nelze hodnotit ani jako „*ústavně nekonformní pomstu soudu,*" jak namítá stěžovatel, neboť není pravda, že soud je oprávněn odejmout přiznané osvobození od soudních poplatků jen tehdy, dojde-li k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný. Proto městský soud nepochybil, když odnětí osvobození od soudních poplatků odůvodnil specifickou procesní aktivitou stěžovatele, kterou popsal, a své závěry řádně a srozumitelně zdůvodnil. Není tedy pravdou, že by městský soud svá rozhodnutí založil na „*klevetách*" či „*zaujatém osočování*" stěžovatele nebo že by ve svých úvahách vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, když měl „*zamlčovat*" některá podání stěžovatele. Usnesení městského soudu, na jejichž základě bylo stěžovateli zpětně odňato osvobození od soudních poplatků, nejsou dle Nejvyššího správního soudu nezákonná, ani nesrozumitelná. Naopak některé stěžovatelovy námitky (např. odkaz na neexistující řízení před rozšířeným senátem „*3 As 125/12*") či výtky často dosahují až charakteru nesrozumitelných příkazů či pokynů, které nejsou vůbec způsobilé k tomu, aby byly jakkoliv samostatně posouzeny.

Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnosti stěžovatele jako nedůvodné ze shora uvedených důvodů zamítl (§ 110 odst. 1 in fine s. ř. s.).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalované žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, takže jí Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. prosince 2013

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu